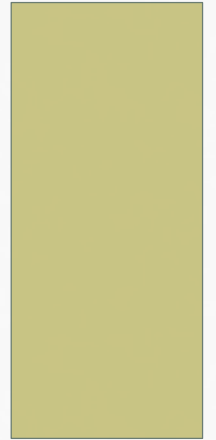

TEMA 18. LA TERMINACIÓ DEL PROCÉS

Dret Processal III
Raquel Borges Blázquez

CONTINGUT

- I. La terminació del procés
- II. La sentència
  - 1. Concepte, classes i formació
  - 2. Requisits
  - 3. Especialitats
- III. Qüestions prejudicials

I. LA TERMINACIÓ DEL PROCÉS

- El procés penal espanyol, arribat a la fase de judici oral, **només pot acabar per sentència**, que ha de ser condemnatòria o absolutòria.
- **Art. 741** → El tribunal, després d'apreciar segons la seua consciència les proves practicades en el judici, les raons exposades per l'acusació i la defensa i el que hagen manifestat els mateixos processats, els absol o els condemna.
- Excepcionalment acaba per interlocutòria:
  - Qüestions processals (competència, etc.).
  - Nul·litat d'actuacions.
  - Mort de l'acusat.

II. LA SENTÈNCIA

a) CONCEPTE I CLASSES

- Resolució de l'OJ que **posa fi al procés penal**, s'hi declara l'exercici de la potestat punitiva de l'Estat condemnant o absolutant una persona.
- Es funda en l'exercici de la potestat i de la funció jurisdiccional.
- Pot tenir un pronunciament penal i un altre de civil.

❖ CLASSES

1. Absolutòries/condemnatòries

- Absolutòries → desestimen la pretensió de condemna, per inexistència de fet, per innocència de l'acusat, per falta de responsabilitat criminal, per falta de proves o per dubtes raonables sobre els fets.
- Condemnatòries → estimen la pretensió de condemna imposant una pena o mesura de seguretat a l'acusat i obrin l'execució de la condemna. Són:
  - ✓ Pures: no sotmeses a condició de compliment de la condemna.
  - ✓ Determinades: fixen exactament la pena a què una persona és condemnada.
  - ✓ Líquides: fixació exacta de la classe de pena imposada.

2. Orals (abreujat, judici ràpid i delictes lleus) o escrites.

II. LA SENTÈNCIA PENAL

b) FORMACIÓ

La formació lògica de la sentència

- a) Aspectes externs:** compliment de determinats requisits formals + discussió, votació, manera de dirimir les discòrdies, la redacció i signatura.
- b) Aspectes interns:** raonaments complexos que porten el jutge a valorar les actuacions del judici i aplicar les normes penals i processals que corresponen als fets.

II. LA SENTÈNCIA PENAL

c) REQUISITS INTERNS

- a) **MOTIVACIÓ**: les sentències han d'exposar les raons que justifiquen llur contingut (art. 120.3 i 24.1 CE).
- **Motivació fàctica**: antecedent de fets provats.
    1. De forma clara, contundent, terminant i no contradictòria, els **fets** amb transcendència jurídica que han restat **provats**.
    2. Els **dubtes** dels fets.
    3. **Exclusió de valoracions jurídiques** o predeterminació de la dispositiva.
    4. Apreciació concreta de la **prova**.
    5. Motivació fàctica en **cas de prova obtinguda vulnerant dret fonamentals**.
  - **Motivació jurídica**: fonaments de dret. Valora **jurídicament** els fets provats; **aplicació de la norma penal i processal** per a arribar a la conseqüència final.
    1. Qualificació dels fets provats + preceptes legals.
    2. Participació dels acusats.
    3. Circumstàncies agreujants, atenuants i eximents.
  - **Decisió o part dispositiva**: en què es condemna o s'absol pel delictes principal + connexos.

II. LA SENTÈNCIA PENAL

c) REQUISITS INTERNS

b) CORRELACIÓ ENTRE ACUSACIÓ-DEFENSA I SENTÈNCIA:

- S'expressa en la dispositiva de la sentència.
- **Congruència** → comparar:
  - **Qualificacions de parts** on es fixa el subjecte passiu i els fets, amb les peticions corresponents.
  - Escrit de la sentència, **decisió o part dispositiva**, segons la **motivació** que li donem.
- Deduir
  - Si la persona acusada és l'absolta o la condemnada.
  - Si hi ha hagut **pronunciament sobre el fet criminal imputat** (sense variació essencial).
- Classes:
  - Infraccions per defecte: **falta d'exhaustivitat**.
  - Infraccions per excés: **pena més alta que la sol·licitada o per delictes diferents**: cassació, apel·lació. També es pot demanar empara al TC.

II. LA SENTÈNCIA PENAL

d) CONTINGUTS PARTICULARS

1. Manifestació de l'arbitri judicial.
2. Sancions no penals.
3. Condemnes per actes de violència de gènere (pensions i ajudes).
4. Petició de creació o supressió de tipus, o sol·licitud d'indult.

1. MANIFESTACIÓ DE L'ARBITRI JUDICIAL

- Poders discrecionals o facultats d'arbitri de l'òrgan jurisdiccional:
  - Recórrer contra l'amplitud de la pena → el Codi penal només indica intervals.
  - Rebaixar la pena en un grau o dos → pel que fa als actes preparatoris del delicte.
  - Imposar la pena d'inhabilitació **especial**, etc.
    - ✓ En qualsevol cas, ha de ser motivada.

2. SANCTIONS NO PENALS

✓ Conseqüències accessòries en delictes dolosos:

a) **DECOMÍS O COMÍS**: pèrdua dels **efectes del delicte dolós i dels béns, mitjans o instruments** amb què s'haja preparat o executat, i també dels guanys provinents del delicte.

➤ Art. 127 a 127 *octies* i 128 CP / Directiva 2014/42/UE, embargament i decomís dels instruments i productes del delicte a la UE.

➤ **Modalitats**

1. Decomís per condemna prèvia (art. 127): classe general i principal. Es pretén que de cap manera l'autor del delicte no pugui resultar-ne beneficiat econòmicament.
2. Decomís ampliat: per algun dels delictes greus de l'art. 127 *bis*. Afecta tot el patrimoni del condemnat. Es tracta d'asfixiar-lo econòmicament.
3. Decomís per activitats delictives continuades (art. 127 *quinquies* i *sexties*).
4. Decomís de béns, efectes o guanys de tercers a qui els delinqüents els han transferit (art. 127 *quater*).
5. Decomís sense sentència de condemna (art. 127 *ter*).

2. SANCIONS NO PENALS

- Els béns **poden ser decomissats cautelament** mitjançant dipòsit o embargament.
- Si l'execució del decomís no pot dur-se a terme, **es poden decomissar altres béns per un valor equivalent**, fins i tot d'origen lícit.
- Es poden fer anticipadament o emprats provisionalment.
- Quan la resolució és ferma, els béns **s'adjudiquen a l'Estat** (o es destinen a pagar les indemnitzacions a les víctimes).
- La destinació d'aquests béns s'encomana a l'Oficina de Recuperació i Gestió d'Arxius.

2. SANCIONS NO PENALS

b) MESURES DE L'ART. 129 CP

- **Conseqüències accessòries** però que per la gravetat i naturalesa són veritables penes.
- Persones jurídiques mercantils que no estan jurídicament constituïdes de forma vàlida (persones jurídiques irregulars).
- **Pena. Art. 33.7, lletres c) a g) CP:**
  - Suspensió d'activitats per un termini no superior a 5 anys.
  - Clausura dels seus locals per un termini no superior a 5 anys.
  - Prohibició de fer en el futur les activitats en l'exercici de les quals s'ha comès el delicte.
  - Inhabilitació per a obtenir subvencions i ajudes públiques.
  - Intervenció judicial a fi de salvaguardar els drets dels treballadors o creditors.
- El CP també estableix mesures concretes en determinats preceptes: clausura definitiva de bordells, clausura o intervenció de l'empresa, etc.

3. CONDEMNES PER ACTES DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE

- DA 1a LO de violència de gènere.
- Mesures d'aplicació en sentències condemnatòries per delictes de violència de gènere.
- Disposicions relatives a pensions i ajudes (sancions no penals especials):
  - Pèrdua de la condició de beneficiat per la pensió de viduïtat.
  - Pèrdua del dret a la pensió d'orfandat, etc.

4. PETICIÓ DE CREACIÓ O SUPRESSIÓ DE TIPUS, O SOL·LICITUD D'INDULT

L'òrgan judicial pot considerar que l'aplicació de la pena, o la notificació d'una conducta, provoca una situació materialment injusta. En aquests casos pot fer les accions següents:

- Si considera que la condemna és elevada, pot **demanar l'indult** particular en la ST.
- Si considera **que el tipus penal ha de ser descriminalitzat**, ha de sol·licitar-ho al Govern.
- Si considera que una determinada acció o omissió no penada ha de ser-ho, s'ha d'abstenir de tot procediment sobre l'acció o l'omissió i adreça al Govern una exposició raonada en què **demana la tipificació corresponent**.

III. QÜESTIONS PREJUDICIALS

Art. 3 a 7 LECRIM i art. 10 LOPJ.

- **Concepte** → qüestió que, tot i tenir connexió amb un procés penal, podria ser objecte de resolució en un altre procés de diferent ordre jurisdiccional, de manera que la decisió que es pren en aquests ordres influeix en la mateixa sentència.
- **Classes**
  - a) **No devolutives**: resoltes pel jutge penal. La resolució és *incidenter tantum*, únicament als efectes del procés penal (art. 3 LECRIM i 10.1 LOPJ).
  - b) **Devolutives**: el jutge penal no pot resoldre la qüestió i ha de suspendre el procés, si bé és possible:
    - Relatives, quan és potestatiu del jutge
    - Absolutes, la remissió és forçosa :
      - ✓ Qüestions d'estat: validesa de matrimoni o delictes de supressió d'estat civil.
      - ✓ Qüestió d'inconstitucionalitat davant del TC.
      - ✓ Qüestió de dret comunitari (prejudicialitat comunitària), esgotats els recursos interns.

III. QÜESTIONS PREJUDICIALS

- Tant a instància de part com d'ofici.
- **MOMENT PROCESSAL**: quan conste l'existència de la qüestió.
Límit → en el procediment preliminar o és possible també durant el judici oral? Jurisprudència: sembla inclinar-se perquè es plantegen com a articles de pronunciament previ.
- **CASOS ESPECÍFICS**
  - ✓ Els delictes d'alçament de béns o d'impediment de l'eficàcia de l'embargament o d'un judici executiu poden perseguir-se penalment, sense esperar a la conclusió del procés concursal (art. 257.5 CP).
  - ✓ Art. 257.2 CP: delicte d'alçament de béns específic.
  - ✓ Els tribunals penals resolen el bloqueig del finançament del terrorisme adoptant les mesures cautelars pertinents, encara que estiga en marxa un procés administratiu sobre el mateix fet (art. 3, Llei 12/2003).

FI